

Barry Sheppard

Några kommentarer till debatten om Ukraina

Ur *Links International Journal of Socialist Renewal* 28 juli 2014

Det är uppenbart att personer som betraktar sig själva som någon form av revolutionära socialister inte är överens om vad som är fakta om Ukraina. Vi är inte ens eniga om huruvida Ryssland är imperialistiskt eller inte, eller ens betydelsen av ordet.

Själv skulle jag uppmana till försiktighet och tålmod när det gäller att bedöma det rådande läget.

Men här är i alla fall i ett nötskal vad jag tror vara fakta, sammanställda från olika källor.

Den tändande gnistan till protesterna på Maidanorget var motståndet mot att Ukrainas förre president Viktor Janukovyjtj avvisat EU:s krav på åtstramningar för att ge ekonomiskt stöd och att han godtog ett bättre ryskt förslag. Maidan ökade i styrka när Janukovyjtj tillgrip omfattande repression genom lagar och våld. Under de direkta striderna med polisen stod väpnade grupper från extremhögergruppen Högra sektorn i förgrunden, något som framgick när de intog en regeringsbyggnad (stadshus?) och hissade fanor med modifierade hakkors-emblem samt sydstatsflaggan och när de misshandlade vänsterfolk, som försökte ansluta sig till protesterna.

Den största delen av dem som protesterade på Maidan tillhörde inte Högra sektorn, men inte vid något tillfälle tog man heller avstånd från den. Man var framför allt antirysk. När de främsta oligarkerna i Ukraina vände sig bort från Janukovyjtj (själv en av dem) tvingades han fly. En högerregering (inte fascistisk men där fascisterna ingick) bildades. Svoboda, med ett fascistiskt förflutet och som förespråkar att Ukraina ska vara en vit, kristen nation (kanske har det falnat något för tillfället), fick nyckelposter. Sådana stämningar är för övrigt utbredda i västra Ukraina.

Maidan har fått igenom sitt huvudkrav i och med att den nya högerregeringen i Kiev gått med på EU:s åtstramningsprogram.

Under den ”oranga revolutionen” 2004-2005 uttalades önskemålet från ukrainsk sida att bli en del av Nato. Den regeringen gick emellertid upp i rök i en korruptionsskandal, men när en ny högerregering tog över i Kiev (många borgerliga bedömare ser den som den mest högerinriktade i Europa) gjorde Ryssland det korrekta antagandet att den nya regeringen tänkte ta kontroll över den ryska flottbasen på Krim, landets enda i varma vatten, och anslå färden mot ett Natomedlemskap och därefter överlämna basen till Nato. Det var orsaken till den ryska annekteringen av Krim.

Jag är emot alla krav om att Ryssland ska ”återlämna” Krim till Ukraina. De (inklusive USA:s president Barack Obama) som framför detta krav grundar sig på en rättslig aspekt, att den dåvarande sovjetledaren Chrusjtjov (själv ukrainare) överlämnade Krim från den ryska sovjetiska socialistrepubliken till den motsvarande ukrainska, vilket inte var mycket till förändring eftersom Krim och den sovjetiska flottbasen (basen tillhörde inte den ryska sovjetrepubliken) även fortsättningsvis tillhörde Sovjetunionen. Beslutet fattades sannolikt av tekniska skäl, som berodde på att Sovjetunionen ville skapa en bättre infrastruktur mellan Ukraina och Krim. Jag tycker det är ironiskt att Obama och andra västmakter använder sig av ett tekniskt diktat av en sovjetledare för att motivera sin hållning. Och än mer märkligt är det i mina ögon att många vänsterpersoner, som inte stött många sovjetledares diktat, också gör det.

När Ukraina blev självständigt (kring 1991) gick landet med på att flottbasen på Krim skulle överlämnas till den ryska federationen. I det läget hade Ryssland inga invändningar mot att resten av Krim skulle fortsätta att tillhöra Ukraina. Men överenskommelsen upphävdes i praktiken, när den nya öppet antiryska regeringen kom till makten och ryssarna agerade kvickt.

Omfattande strider förekom i Ukraina under det inbördeskrig, som följde på ryska revolutionen. När Ukraina införlivades med Sovjetunionen var det en självständig sovjetisk socialistrepublik, i enlighet med bolsjevikernas politik med nationellt självbestämmande för de nationaliteter som förtrampats under tsarismen. Krim blev en del av den ryska sovjetrepubliken, eftersom det till sin majoritet var ryskt och hade varit så sedan mitten av 1800-talet efter att Katarina den stora erövrade det från det ottomanska väldet. (Krimkriget 1853-1856 fördes av Frankrike, Storbritannien, det ottomanska väldet och Sardinien mot Ryssland och inte mot Ukraina, som ännu inte existerade). Vid samma tidpunkt fick krimtatarerna självstyrelse som autonom region.

Som bekant kastade den stalinistiska kontrarevolutionen om bolsjevikernas politik i denna och många andra frågor och återinförde den storskysska chauvinismen.

Rysktalande i östra Ukraina har goda skäl att vara oroliga för den nya regeringen i Kiev. Att man inledningsvis röstade för att olagligförklara ryska som officiellt språk gjorde detta klart och den dåvarande presidentens veto mot denna lag, efter påtryckningar från USA, är bara ett fikonlöv. Attacker mot rysktalande startade – den värsta var branden i Odessa då 40 personer dödades. Branden var enligt brittiska *The Guardian* ett verk av Högra sektorn. Enligt de flesta bedömare innebar branden att huvuddelen av de rysktalande i Ukraina började stödja det väpnade motståndet.

Det är oklart vilken karaktär det väpnade motståndet mot Kiev i östra Ukraina har. Det förefaller finnas olika grupper och olika program och dessa program är i sin tur oklara. Hur mycket Ryssland backar upp dessa grupper är oklart, men vad som däremot är klart är att Ryssland inte, förutom i ord, för närvarande sätter sig upp mot Kievstyrkornas (där i varje fall en del tillhör Svoboda och Högra sektorn) förstörelse av östra Ukraina.

Förstörelsen är omfattande, vilket framgår av foton publicerade även i så USA-, Nato- och Kievvänliga tidningar som *New York Times*, *The Guardian* och *Financial Times* och som visar sönderbombade byggnader i städer, som ”befriats” av högerregeringens styrkor. Östra Ukraina har blivit ytterligare en källa till flyktingströmmarna i världen.

Följande stod att läsa i *The Guardian* den 23 juli 2014:

- Kring 2 000 flyktingar om dagen tar sig över gränsen från Ukraina till Rostovregionen i Ryssland och cirka 400 flyktingläger, administrerade av de lokala myndigheterna, är ansträngda till bristningsgränsen.
- Sedan den 4 juni har över 220 000 flyktingar tagit sig över gränsen från Ukraina till Rostovregionen, enligt guvernör Vasilij Golubev.
- Sedan 1 april har över 515 000 människor kommit från sydöstra Ukraina, enligt chefen för den ryska migrationsmyndigheten, Konstantin Romodanovskij.
- Tysklands förbundskansler Merkel har uppmanat till eldupphör. Obama är emot. Obama ger materiellt och ekonomiskt stöd till det fortsatta massiva bombardemanget från Kievs sida.

- Ukrainas nye president Petro Porosjenko har lovat ”döda dussintals och hundratals terrorister” för varje dödad ukrainsk soldat. Och han håller detta löfte.

Då jag bor i USA är min huvudmotståndare min egen imperialistiska regering.

Vad gäller nedskjutningen av planet från Malaysia Airlines verkar det ha varit en olycks-händelse. Jag tror varken Kiev, de stridande i östra Ukraina eller Moskva hade något intresse av att göra något sådant medvetet. Men de har ett intresse av att förneka att de gjort sig skyldiga till detta illdåd. Jag sätter därför inte mycken tilltro till vad de säger, vad Washington säger, eller vad Storbritannien säger, osv. Kanske kommer det hela att klarna.

Under tiden tänker jag inte dra några förhastade slutsatser enbart grundade på vad alla dessa hävdar utan bevis. Och varje ”bevis” måste granskas noga för att se om det är falskt.

Washington använder flygplanskraschen på samma sätt som man använde 11 september; för att backa upp sina argument för sanktioner mot Ryssland och för att få Kiev att använda allt nödvändigt våld för att krossa allt tänkbart motstånd i östra Ukraina (i motsats till efter 11 september kan inte Washington invadera). Medierna i USA har till 100 procent slutit upp bakom Washington och piskat upp antiryska stämningar 24 juli.

(Barry Sheppard var länge ledande inom Socialist Workers Party i USA och Fjärde internationalen. Han har skildrat sina år i SWP i två böcker, *The Party – the Socialist Workers Party 1960-1988*)

Översättning: Björn Erik Rosin